

УДК 33: 346.7: 658

Оксана МАЗУРЕНОК

Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ МАШИНОБУДУВАННЯ)

Резюме. Промисловий комплекс України – це складний багатогранний елемент складної ієрархічної системи управління державою. Сукупність усіх сегментів промислового комплексу та ефективність їх функціонування сприяють формуванню загального рейтингу країни на міжнародному рівні. Одним із ключових елементів на розвиток промисловості в країні є державне регулювання діяльності підприємств на основі відповідних нормативно-правових актів. Розглянуто основні нормативно-правові документи розвитку промисловості України. Проаналізовані тенденції розвитку сектору машинобудування за останнє десятиліття. Внесено пропозиції щодо розроблення Стратегії розвитку промисловості України на довгострокову перспективу в секторі машинобудування. Запропоновано шляхи реформування нормативно-правового законодавства країни для стабілізації пропорційного розвитку різних секторів економіки.

Ключові слова: законодавство, постанова, підприємство, промисловість, програма, розвиток, стратегія, проблема.

Oksana MAZYRENOK

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University, Ternopil, Ukraine

REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRY IN UKRAINE (FOR EXAMPLE, MACHINE BUILDING)

Summary. Industrial complex of Ukraine - is a complex multifaceted component of a complicated hierarchical system of government. The set of all segments of the industrial complex and their effectiveness contribute to the formation of the overall ranking of the country at the international level. One of the key elements in the development of industry in the country is state regulation of activity of enterprises on the basis of relevant normative legal acts. The article considers the basic legal documents for the development of industry of Ukraine. We analyzed trends in the sector over the last decade. The proposals for designing of the Ukrainian industry development strategy for the long term in the engineering sector are suggested. The ways of reformation of the country's regulatory legislation system to stabilize the proportional development of various economy sectors are proposed.

Key words: legislation, regulation, enterprise, industry, program, development, strategy, problem.

Постановка проблеми. Вирішення проблеми ефективного розвитку промисловості країни є ключовим елементом подальшого функціонування держави. Одним з аспектів цього питання є вплив державного регулювання на розвиток ключових сегментів промисловості, зокрема сектору машинобудування. Актуальність і своєчасність цієї проблематики зростає ще й в силу відсутності чіткого законодавчо-нормативного забезпечення у цій сфері. Це й зумовлює необхідність дослідження нормативно-правового регулювання промисловості країни, а саме машинобудівної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та науково-методичні підходи з питань законодавчо-нормативного регулювання промисловості досліджені в

працях багатьох вчених: Л. М. Горбунової, О. Г. Осауленка, О. Панько, Ф. П. Шульженка, О. І. Ющика та ін. Проте, питання щодо особливостей формування законодавчо-нормативної бази для розроблення ефективної стратегії розвитку машинобудування залишається одним із недостатньо досліджених з точки зору вітчизняних науковців.

Мета статті. В сучасних політично та економічно нестабільних умовах функціонування України надзвичайно актуальним є необхідність ефективного державного регулювання сектору машинобудування, яке повинно ґрунтуватися на комплексному і системному впровадженні стимулюючих заходів для розвитку даної галузі промисловості країни, що базуються на чіткій законодавчо-нормативній базі політики держави.

Постановка завдання. Охарактеризувати існуючу законодавчу базу в сфері розвитку промисловості країни. Проаналізувати тенденції розвитку сектору машинобудування за останнє десятиліття. Сформувати Стратегію розвитку машинобудівного сектору України на довгострокову перспективу. Запропонувати шляхи реформування нормативно-правового законодавства країни для стабілізації пропорційного розвитку різних секторів економіки.

Промисловий комплекс України – це складний багатогранний елемент складної ієрархічної системи управління державою. Сукупність усіх сегментів промислового комплексу та ефективність їх функціонування сприяють формуванню загального рейтингу країни на міжнародному рівні. Одним із ключових елементів впливу на розвиток промисловості в країні є державне регулювання діяльності підприємств на основі відповідних нормативно-правових актів.

Значний внесок у розвиток правової ідеології в Україні зробив Михайло Петрович Драгоманов (1841–1895) – талановитий філософ, публіцист, історик і вчений. Закон і право він розглядав як втілення загальної волі народу, волю більшості. Причому така воля може не збігатися з інтересами окремих осіб або груп людей. Закони повинні встановлювати й закріплювати порядок у суспільстві, виключати свавілля чиновників, визначати, гарантувати й забезпечувати особисті права і свободи людей. Усі громадяни, посадовці, законодавці та прості люди мають бути рівними перед законом. [1, с. 117 – 118, 123, 233].

Існує декілька методологічних підходів щодо розуміння поняття законності. Перший слід пов'язувати з функціонуванням законності як системи нормативних вимог щодо побудови системи правового регулювання в державі, і відповідно, реалізації правотворчої діяльності (нормотворчий аспект). Другий має передбачати усвідомлення законності з точки зору її потенціалу для забезпечення правопорядку в суспільстві (асpekt, пов'язаний з реалізацією права). Саме в останньому розумінні законність і виступає режимом (станом) діяльності всіх без виключення державних органів, громадських об'єднань, політичних партій, підприємств, установ, організацій, їх посадових осіб, окремих громадян, за якого необхідно точно і неухильно дотримувати положень чинних законів України [2, с. 61 – 63].

Вагомою є думка О. І. Ющика про те, що принцип законності не можна обмежувати суто формулюванням вимоги до агентів публічної влади дотримувати положень закону [3, с. 15 – 16].

Беззаперечно, що ніяка доцільність (соціальна, економічна, політична тощо) не повинна мати переваги перед законністю. Саме з позицій законності слід розглядати питання меж реалізації державного управління, здійснення нормотворчої діяльності органами виконавчої влади. Поточні проблеми управління мають вирішуватися на чіткій юридичній основі, за дотримання принципу законності та моральності. [4, с. 18 – 19].

Базовими законами розвитку промисловості в Україні від отримання незалежності до сьогодні залишаються: прийнята у 1996 році «Концепція державної промислової політики» (Постанова Кабінету Міністрів України № 272 від 29 лютого 1996 року) [5], Указ Президента України від 22 лютого 2003 р. № 102 «Про Концепцію державної промислової політики», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 р. [6], Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 року № 964-IV [7], Закон України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» від 16.06.2011 № 3531-VI [8], Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції на 2004 – 2015 роки» від 28 квітня 2004 року N 493/2004 [9]. В усіх цих документах визначено, що промисловий розвиток України є одним з пріоритетних національних інтересів. Для реалізації цього пріоритету держава повинна стимулювати спрямування інвестиційних потоків в середньо- та довгострокові періоди шляхом застосування економічних стимулів (державної допомоги) для розвитку підприємств України. Одним з ключових елементів є застосування інноваційних технологій, які мають забезпечити впровадження наукоємних розробок у сфері високих технологій та промисловий випуск конкурентоспроможної на світовому ринку продукції. Усі ці закони здебільшого уже втратили свою дію. З огляду на це протягом останніх років в Україні було прийнято ряд нових нормативних документів, які в тій чи іншій мірі мали регламентувати подальший розвиток промисловості в країні. Основним чином вони спрямовані на підвищення економічного потенціалу країни та залучення інвестицій для розвитку лише певних галузей промисловості. Дані щодо законотворення в країні впродовж останніх років стосовно розвитку промисловості подамо у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Нормативно-правові документи розвитку промисловості України

Table 1

Normative-legal documents of industrial development of Ukraine

№ з/п	Назва документа	Ключові аспекти
1	2	3
1	Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на 2011-2021 роки» від 08.09.2011 № 3715-VI [10]	<p>Пріоритетними напрямками інноваційної діяльності є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; - освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; - освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; - технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; - впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; - широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; - розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки
2	Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансове оздоровлення державного підприємства «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова» від 23.03.2017 № 1987-VIII [11]	<p>З метою створення умов для стабілізації виробництва у галузі ракетобудування і забезпечення виконання Україною зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України з питань космічної діяльності, а також для забезпечення подальшого розвитку цієї галузі під час вимушеної переорієнтації напрямів міжнародного співробітництва у сфері космічної діяльності та відновлення оборонної складової галузі забезпечити, починаючи з 2017 року, державне підприємство «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова» державними замовленнями, у тому числі державними оборонними замовленнями, виходячи з можливостей державного бюджету»</p>

Продовження таблиці 1

Continued table 1

1	2	3
3	Постанова «Про затвердження Положення про Національний комітет з промислового розвитку та його складу» від 14 грудня 2016 р. № 956 [12]	Метою створення комітету є надання рекомендацій з трансформації економіки України із сировинно-орієнтованої на високотехнологічну індустріальну модель шляхом запровадження ефективних інструментів реалізації промислово-інноваційної політики
4	Постанова «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» від 1 березня 2017 р. № 130 [13]	Визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» за напрямом «Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва»
5	Постанова «Про спрямування коштів Стабілізаційного фонду для фінансування інвестиційних проектів, які реалізуються на підприємствах авіабудування, оборонно-промислового комплексу і машинобудування, та першочергових заходів щодо державної підтримки відкритого акціонерного товариства "SELMI"» від 28.10.2009 № 1343 [14]	Зазначається, що кошти, виділені відкритому акціонерному товариству «SELMI» для фінансування інвестиційного проекту на 2009-2014 роки з розвитку виробничої програми та розроблення комплексу нового високотехнологічного наукоємного обладнання, витрачаються відповідно до Порядку використання у 2009 році коштів Стабілізаційного фонду, передбачених у державному бюджеті для фінансування інвестиційних проектів, які реалізуються на підприємствах авіабудування, оборонно-промислового комплексу і машинобудування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2009 р. N 409
6	Розпорядження «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року» від 17 липня 2013 р. № 603-р [15]	Метою Програми є комплексне розв'язання проблемних питань функціонування промислового сектору економіки України шляхом розроблення організаційно-економічного механізму та залучення ресурсів для реалізації завдань структурно-технологічної модернізації вітчизняної промисловості у напрямі збільшення частки високотехнологічних видів діяльності в обсягах виробництва та експорту, задоволення потреб внутрішнього ринку у продукції власного виробництва, зростання зайнятості та підвищення завдяки цьому добробуту населення

Продовження таблиці 1

Continued table 1

1	2	3
7	Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі «Про затвердження Положення про комісію з формування переліку вітчизняної техніки та обладнання для агропромислового комплексу, вартість яких частково компенсується за рахунок коштів державного бюджету» від 13.04.2017 № 566 [16]	Положення визначає порядок організації та діяльності комісії з формування переліку вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу, вартість яких частково компенсується за рахунок коштів державного бюджету, яка утворюється при Міністерстві економічного розвитку та торгівлі України
8	Наказ Міністерства аграрної політики і продовольства «Про затвердження форм для отримання часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» від 18.04.2017 р. № 228 [17]	Відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, (Постанова КМУ № 130), затверджено форми Заявки та інформації про суму коштів, що підлягає частковій компенсації
9	Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку легкового автомобілебудування на період до 2020 року» від 15 січня 2014 р. № 25-р [18]	Метою Програми є забезпечення розвитку та конкурентоспроможності вітчизняного легкового автомобілебудування, що базується на інноваційно-інвестиційній моделі розвитку, з рівнем локалізації понад 55 відсотків, покриттям внутрішнього попиту автомобілями вітчизняного виробництва на 70 відсотків, збільшенням до 2020 року випуску легкових автомобілів до 734,4 тис. одиниць та нарощуванням експортного потенціалу до 220,3 тис. автомобілів
10	Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2020 року» від 9 листопада 2016 р. № 943-р [19]	Метою Програми є організація на території України виробництва ядерного палива та його компонентів на базі національних ресурсів природного урану та цирконію для зниження рівня залежності від іноземного постачальника ядерного палива на атомні електростанції

Продовження таблиці 1

Continued table 1

1	2	3
11	Розпорядження «Про схвалення основних напрямків розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період» від 14 червня 2017 р. № 398-р [20]	Метою впровадження цих Основних напрямків є визначення напрямків розвитку військово-технічного і технологічного потенціалу держави на довгострокову перспективу для забезпечення належного оснащення всіх складових сектору безпеки і оборони необхідним озброєнням та військовою (спеціальною) технікою
12	Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку легкового автомобілебудування на період до 2020 року» від 15.01.2014 № 25-р [21]	Метою Програми є забезпечення розвитку та конкурентоспроможності вітчизняного легкового автомобілебудування, що базується на інноваційно-інвестиційній моделі розвитку, з рівнем локалізації понад 55 відсотків, покриттям внутрішнього попиту автомобілями вітчизняного виробництва на 70 відсотків, збільшенням до 2020 року випуску легкових автомобілів до 734,4 тис. одиниць та нарощуванням експортного потенціалу до 220,3 тис. автомобілів
13	Концепції Державної цільової економічної програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу до 2020 року [22]	Створення сприятливих економічних, соціальних і екологічних умов розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування для ефективного технічного забезпечення АПК
14	Стратегія розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року [23]	Метою Стратегії є визначення концептуальних засад формування та реалізації державної політики щодо забезпечення розвитку галузі залізничного транспорту, її стабільного та ефективного функціонування.
15	Стратегія економічного розвитку Співдружності Незалежних держав на період до 2020 року [24]	Розвиток міждержавного інноваційного співробітництва. Розвиток міждержавного торговельно-економічного співробітництва на основі ефективного функціонування зони вільної торгівлі. Розширення взаємодії органів управління та обмін інформацією. Сприяння застосуванню міжнародних стандартів фінансової звітності і розвитку аудиторської діяльності: Співробітництво в галузі технічного регулювання; Співробітництво в різних галузях економіки та інше

З вище наведеного можна зробити висновок про те, що більшість нормативних документів направлено на розвиток двох ключових сегментів промисловості:

оборонного сектору та сільськогосподарського сектору, адже з огляду на ситуацію в країні саме ці сегменти є найбільш затребуваними на сьогоднішній день. Проте, необхідно розуміти, що розвиток даних галузей є неможливим та взаємопов'язаним із розвитком машинобудівного комплексу країни. Потрібно чітко виділити ключові елементи даного сектору, як одного із найперспективніших для України: велика сировинна база, наявність висококваліфікованих працівників, зручне транспортне сполучення, можливість застосування передових технологій.

Слід зазначити, що обсяги виробництва сектору машинобудування знаходяться на третьому місці після переробної та добувної галузей. (рис. 1)

Рисунок 1. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами економічної діяльності за 2010-2016 роки

Figure 1. The volume of sold industrial products by kinds of economic activities for 2010-2016

Відображенням інтенсифікації процесів деіндустріалізації господарського комплексу та посилення сировинної спрямованості національної економіки є зрушення в структурі українського експорту у 2016 порівняно з 2008 роком (рис. 2, 3).

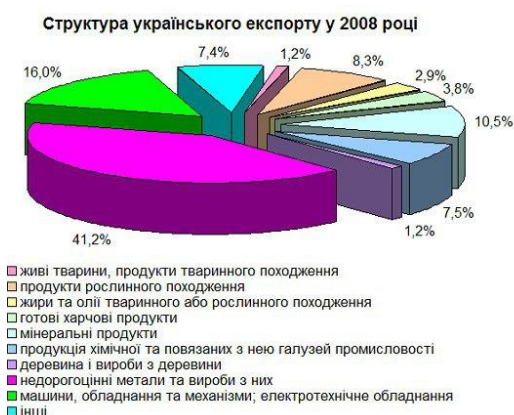

Рисунок 2. Структура українського експорту у 2008 р.

Figure 2. Structure of Ukrainian exports in 2008

Рисунок 3. Структура українського експорту у 2016 р.*

Figure 3. Structure of Ukrainian exports in 2016

*розраховано за даними Державної служби статистики України

Якщо порівняти структуру експорту за 2008 та 2016 роки, можна відмітити, що частка експорту машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання скоротилась з 16% до 11,5%.

Паралельно зі скороченням поставок машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання збільшується експорт сільськогосподарської продукції з низькою доданою вартістю, це зокрема зернові та олійні культури, що використовуються іншими країнами як сировина для виробництва готових харчових продуктів та енергетичних ресурсів. Разом із тим, суттєво зросла питома вага експорту продуктів рослинного походження та жирів і олій.

Яскравим відображенням посилення сировинної орієнтації розвитку національної економіки та поглиблення процесів деіндустріалізації у сфері матеріального виробництва є динаміка питомої ваги експорту сільськогосподарської продукції з низькою доданою вартістю та експорту продукції машинобудування в загальній структурі українського експорту (рис. 4).

Рисунок 4. Динаміка експорту машинобудівної та сільськогосподарської продукції за 2001-2016 роки

Figure 4. Dynamics of export of machine-building and agricultural products for 2001-2016

Свого роду сировинний перегин в структурі експорту відбувся після 2013 року, коли частка продукції машинобудування почала знижуватися, а питома вага сільськогосподарської продукції з низькою доданою вартістю інтенсивно зростати. Якщо у 2013 році частка сільськогосподарської продукції з низькою доданою вартістю в структурі українського експорту становила 19,6%, у 2014 – 23,3%, то у 2016 – 33,2%. Натомість питома вага продукції машинобудування у 2013 році становила 16,3%, а у 2016 – 11,5%.

Від машинобудівної промисловості залежить благополуччя країни, і тому наш уряд схвалив «Концепцію розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року» [27]. Реалізація даного проекту повинна була задовольнити попит на транспортні засоби національного виробництва, збільшити виробництво матеріалів, комплектуючих виробів суміжних галузей, збільшити торговий оборот запасних частин, перейти на самофінансування, створити необхідні передумови для іноземного інвестування. Проте дана програма так і не реалізувала свій потенціал, залишаючи відкритими безліч питань в галузі машинобудування.

Тому у червні 2017-го року Міністерство економічного розвитку і торгівлі запропонувало новий документ під назвою «Пропозиції до Першочергового плану дій з промислового розвитку України». Його на замовлення міністерства розробляв Незалежний аналітичний центр «Український інститут майбутнього». Обрали шість галузей української економіки, на яких має базуватись державний розвиток промисловості, назвавши їх «базовими»: видобувна, металургійна, хімічна та нафтохімічна, харчова промисловість, електроенергетика та машинобудування. Для цих галузей розробили 21 пропозицію, що дозволить залучити у 2017-2018 роках. \$ 2,3 млрд. додаткових інвестицій у реальний сектор економіки та створити \$ 4,3 млрд. додаткового ВВП (4,5% річного номінального ВВП України), сотні нових робочих місць. Також перспективним для розвитку промисловості України та економічного зростання країни вцілому є підписання рамкової угоди між ПАТ «Укрзалізниця» та американською корпорацією «General Electric» щодо довгострокового стратегічного партнерства з модернізації рухомого тягового складу в Україні у період 2018-2034 років. Даний документ було підписано 23 лютого 2018 року загальною вартістю до 1 млрд дол. США, що передбачає довгострокову 15-річну співпрацю між ПАТ «Укрзалізниця» та світовим технологічним лідером американською корпорацією «General Electric». Ця угода сприятиме залученню нових технологій, створенню нових робочих місць та розвитку експортного потенціалу України. Передбачено виробництво до 225 нових та модернізацію до 75 старих магістральних дизельних локомотивів зі значним ступенем (до 40%) локалізації в Україні. У рамках реалізації також укладено договір купівлі-продажу між «General Electric» та «Укрексімбанком» щодо поставки й виробництва в Україні 30 нових локомотивів GE серії Evolution у 2018-2019 роках, що будуть потім передані у фінансовий лізинг ПАТ «Укрзалізниця». Угодою передбачено значну локалізацію виробництва локомотивів та робіт з їх технічного обслуговування, що зумовить створення нових робочих місць. Також розроблено проект «Розвиток промисловості» в основу якого покладено секторальний підхід у впровадженні так званого «smart-регулювання», яке має бути одним з чотирьох базових напрямків промислової політики Уряду на рівні з такими напрямками як: економічна децентралізація, індустрія 4.0 та енергоефективність промисловості. До експертної групи, яка веде роботу над Стратегією розвитку промисловості України увійшли представники 6 міністерств, 5 експертних та проектних офісів (Стратегічна група радників з підтримки реформ в Україні SAGSUR, Офіс реформ КМУ, Команда підтримки реформ Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Програма GIZ «Сприяння зеленій модернізації української економіки», Програма GIZ «Підвищення енергоефективності у громадах»), Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку UNIDO, Інститут економіки та прогнозування НАНУ, Державне підприємство «Укрпромзовнішекспертиза» та міжнародні експерти.

Забезпечення формування якісно нової державної політики на основі відповідних нормативно-правових документів є важливим чинником для відновлення стратегічної ролі вітчизняної промисловості у стимулюванні економічного зростання та підвищенні конкурентоспроможності економіки України. Для досягнення Україною в майбутньому лідируючих позицій на світовому ринку продажу продукції промисловості необхідно уже сьогодні розробити чітку Стратегію розвитку.

Вважаємо, що основними напрямками розробки Стратегії розвитку промисловості на довгострокову перспективу мають бути:

- технічне переоснащення об'єктів інфраструктури секторів промисловості (з обов'язковою кооперацією із іноземними компаніями);
- модернізація підприємств за напрямками міжнародних коридорів;

- подальша співпраця з міжнародними партнерами щодо ресурсозбереження в країні із залученням новітніх програм розвитку галузей економіки (надання державою пільгових умов кредитування щодо запровадження ресурсозберезувальних технологій);
- упровадження передових технологій виробництва продукції;
- технічне переоснащення підприємств та будівництво нових;
- збільшення міжнародної співпраці в рамках міграційної системи громадян.

Для ефективного виконання цієї Стратегії в першу чергу необхідно прийняти закони про переваги українських товарів на тендерах закупок для держсектору, розробити нормативні положення для підтримки галузі машинобудування в країні, сприяти створенню індустріальних кластерів за підтримки державного фінансування. Також необхідно розробити та ухвалити концепцію розвитку промисловості в Україні по кожному сектору із зазначенням конкретних часових проміжків щодо реалізації кожного блоку та соціальну програму запобігання трудової міграції висококваліфікованих кадрів за кордон із чіткими кроками щодо її реалізації та зазначенням відповідальних осіб.

Подальше реформування нормативно-правового законодавства країни повинно здійснюватись шляхом:

- дотримання усіх міжнародних стандартів з метою сприяння вільній торгівлі з ЄС (що призведе до збільшення сектору експорту продукції);
- розроблення чіткої, доступної концепції розвитку економічної сфери країни із зазначенням внеску усіх галузей промисловості, їх взаємозв'язків між собою для досягнення відповідних цілей;
- розроблення зрозумілої стратегії нормативно-правового реформування відповідних галузей промисловості (шляхом усунення дублювання одних і тих самих операцій у діловодстві);
- укладення правових угод із залученням іноземних інвесторів на взаємовигідних умовах (можливо лише при стабільності у правовій сфері країни);
- прозоре адміністративно-правового регулювання усіх процедур в системі грошопотоків на підприємствах (запровадження на усіх підприємствах електронної системи Прозоро);
- встановлення відповідних вимог щодо дотримання законності у діловому партнерстві різних галузей промисловості, як це діє здебільшого у всіх європейських країнах;
- посилення контролю за виконанням чинного законодавства в Україні.

Вітчизняні промислові підприємства ще й досі не можуть ефективно працювати через втрату російського ринку збуту та скрутну економічну ситуацію в країні. На сьогодні нормативно-правове законодавство у промисловому секторі України є не чітким, здебільшого не структурованим, особливо для іноземних інвесторів. Державна політика направлена переважно на розвиток двох секторів промисловості: сільськогосподарського та оборонного, що для ефективного розвитку країни є недопустимим. Необхідно провести певну реорганізацію, яка б сприяла розвитку промисловості в Україні шляхом реформування існуючої нормативно-правової бази у відповідності з діючими вимогами Європейського Союзу; дотриманням світових стандартів та створенням контролюючих органів за їх дотриманням. Слід доопрацювати існуюче законодавство, не допускаючи дублювання в системі адміністративно-правового регулювання та використання усіма підприємствами системи «Прозоро», що допоможе зменшити кількість тіншових операцій як на підприємствах та і в галузях промисловості. Сприяти затвердженню найбільш перспективних інвестиційних програм на законодавчому рівні (надання пільгових кредитів, державних дотацій, здійснення державних замовлень, цільове фінансування на розвиток галузей).

Висновки. Першочерговими заходами для стабілізації пропорційного розвитку різних секторів економіки повинно стати: внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо надання преференцій для вітчизняного продукту з локалізацією не менше 50% ; встановити пільги на прибуток тим заводам, які реалізують інвестиційні проекти, вкладають кошти у власний розвиток, переоснащення та інноваційні технології виробництва; здійснювати своєчасне відшкодування ПДВ та повернення надміру сплачених коштів в рахунок податку на прибуток, що зменшить дефіцит обігових коштів; запровадити здешевлення кредитів для вітчизняних підприємств у розмірі 5-7% річних та запровадити механізм залучення фінансування під державні гарантії. Оскільки закупівлі здійснюються через тендери, слід ввести такий критерій оцінки тендерної пропозиції, як «частка використання місцевих ресурсів» та призначити цьому критерію від 30 до 40 балів.

Conclusion. For stabilizing the proportional development of different sectors of the economy the following measures must become of high priority: making alterations in the Law of Ukraine "On public purchases" in relation to the grant of preferences for a home product with localization not less than 50%; setting privileges on profit to those plants that will implement investment projects, investing money in their own development, retooling and innovative technologies of production; carrying out the timely payment of VAT and refunding of prepaid money on account of income tax, which will reduce the turnover deficits; entering the reduction of prices for domestic enterprises in the size of 5-7 years and entering the mechanism of bringing in financing under state guarantees. As purchases come true through tenders, it follows to enter such a criterion of estimation of the tender offer as "part of the use of local resources" and to give from 30 to 40 points to this criterion.

Використана література

1. Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 464 с.
2. Осауленко О., Панько О. Зміцнення законності у правозастосовному процесі // Право України. - 2004. – № 12. – С. 61 – 68.
3. Юшик О. І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. – 192 с.
4. Горбунова Л. М. Конституційні засади забезпечення законності у нормотворчості // Право України. – 2004. – № 7. – С. 15 – 20.
5. Постанова Кабінету Міністрів України № 272 «Про Концепцію державної промислової політики» від 29 лютого 1996 року.
6. Указ Президента України від 22 лютого 2003 р. № 102 «Про Концепцію державної промислової політики», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 р.
7. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 року № 964-IV.
8. Закон України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» від 16.06.2011 № 3531-VI.
9. Указ президента України про Стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції на 2004 - 2015 роки» від 28 квітня 2004 року N 493/2004.
10. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на 2011-2021 роки» від 08.09.2011 № 3715-VI.
11. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансове оздоровлення державного підприємства «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова» від 23.03.2017 № 1987-VIII.
12. Постанова «Про затвердження Положення про Національний комітет з промислового розвитку та його складу» від 14 грудня 2016 р. № 956// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-grudnya-2016-956-pro312150>.
13. Постанова «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» від 1 березня 2017 р. № 130// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF>.
14. Постанова «Про спрямування коштів Стабілізаційного фонду для фінансування інвестиційних проектів, які реалізуються на підприємствах авіабудування, оборонно-промислового комплексу і машинобудування, та першочергових заходів щодо державної підтримки відкритого акціонерного

- товариства «SELMІ» від 28.10.2009 № 1343// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1343-2009-%D0%BF>.
15. Розпорядження «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року» від 17 липня 2013 р. № 603-р // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80>.
 16. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі «Про затвердження Положення про комісію з формування переліку вітчизняної техніки та обладнання для агропромислового комплексу, вартість яких частково компенсується за рахунок коштів державного бюджету» від 13.04.2017 № 566// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0521-17>.
 17. Наказ Міністерства аграрної політики і продовольства «Про затвердження форм для отримання часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» від 18.04.2017 р. № 228// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0614-17>.
 18. Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку легкового автомобілебудування на період до 2020 року» від 15 січня 2014 р. № 25-р // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/25-2014-%D1%80>.
 19. Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2020 року» від 9 листопада 2016 р. № 943-р// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/943-2016-%D1%80>.
 20. Розпорядження «Про схвалення основних напрямків розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період» від 14 червня 2017 р. № 398-р // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/398-2017-%D1%80>.
 21. Розпорядження «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку легкового автомобілебудування на період до 2020 року» від 15.01.2014 № 25-р. // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/25-2014-%D1%80>.
 22. Концепції Державної цільової економічної програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу до 2020 року// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80>.
 23. Стратегія розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1555-2009-%D1%80>.
 24. Стратегія економічного розвитку Співдружності Незалежних держав на період до 2020 року// Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_k27.

References

1. Shulzhenko F. P. The history of political and legal doctrines. – К. : Yurkin Inter, 2004. – 464 p.
2. Osaulenko O., Panko O. Strengthening legality in the legal process // Law of Ukraine. – 2004. – No. 12. – Pp. 61 – 68.
3. Yushchik O. I. Legal reform: general concept, problems of implementation in Ukraine. – К. : Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, 1997. – 192 p.
4. Gorbunova L. M. Constitutional Principles of Ensuring Legality in Rule Creation // The Law of Ukraine. – 2004. – No. 7. – Pp. 15 – 20.
5. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 272 "On the Concept of State Industrial Policy" of February 29, 1996.
6. Decree of the President of Ukraine of February 22, 2003 No. 102 "On the Concept of State Industrial Policy", approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 16, 1999.
7. Law of Ukraine "On the Fundamentals of National Security of Ukraine" of 19.06.2003 № 964-IV.
8. Law of Ukraine "On the Features of Management of State Property Objects in the Defense-Industrial Complex" dated June 16, 2011. No. 3531-VI.
9. Decree of the President of Ukraine on the Strategy of Economic and Social Development of Ukraine "Through the European Integration for 2004-2015" dated April 28, 2004. No. 493/2004.
10. Law of Ukraine "On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine for 2011-2021" dated 09.08.2011 No. 3715-VI.

11. Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine" On the Financial Recovery of a State Enterprise "Production Association Southern Machine-Building Plant named after A. M. Makarov" dated March 23, 2017, No. 1987-VIII.
12. Resolution "On approval of the Regulations on the National Committee for Industrial Development and its composition" of December 14, 2016. No. 956 // [Electronic resource]. – retrieved from: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/Cabinet-ministriv-postanovi/postanova-vid-grudnya-2016-956-pro312150>.
13. Resolution "On approval of the procedure for using the funds provided for in the state budget for partial compensation of the cost of agricultural machinery and equipment of domestic production" of March 1, 2017, No. 130 // Site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic resource]. – retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF>.
14. Resolution "On the Referral of the Stabilization Fund for financing investment projects implemented at the enterprises of the aircraft industry, the defense industry complex and machine building, and the priority measures for state support to an open joint-stock company" SELMI "dated October 28, 2009, No. 1343 // Site of the Verkhovna Rada Ukraine [Electronic resource]. – retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1343-2009-%D0%BF>.
15. Order "On Approval of the Concept of the National Target Economic Program for the Development of Industry for the Period until 2020" dated July 17, 2013 No. 603-r // Site of The Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource]. – retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80>.
16. Order of the Ministry of Economic Development and Trade "On Approval of the Regulation on the Commission on the Formation of the List of Domestic Equipment and Equipment for the Agro-Industrial Complex, the cost of which is partially offset by the State Budget funds" dated April 13, 2017. No. 566 // Site of The Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource] – retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0521-17>.
17. Order of the Ministry of Agrarian Policy and Food "On approval of forms for partial compensation of the cost of agricultural machinery and equipment of domestic production" dated April 18, 2017. No. 228 // The site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0614-17>.
18. Order "On Approval of the Concept of the State Target Economic Program for the Development of Automobile Building Automotive until 2020" dated January 15, 2014 No. 25-r // Site of The Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource]. – retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/25-2014-%D1%80>.
19. Order "On Approval of the Concept of the State Target Economic Program for the Development of the Atomic Industry Complex for the Period until 2020" of November 9, 2016 No. 943-r // Site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic resource]. – retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/943-2016-%D1%80>.
20. Order "On Approval of Main Directions of Development of Arms and Military Equipment for the Long-Term Period" of June 14, 2017 No. 398-r // Site of The Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource]. – Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/398-2017-%D1%80>.
21. Order "On Approval of the Concept of the State Target Economic Program for the Development of Car Automotive until 2020" dated January 15, 2014, No. 25-r // Site of The Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource]. – Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/25-2014-%D1%80>.
22. Concepts of the State Target Economic Program for the Development of Domestic Engineering for the Agro-Industrial Complex by 2020 // The Site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic Resource]. – Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80>.
23. Strategic development of rail transport for the period up to 2020 // The site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic resource]. – retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1555-2009-%D1%80>.
24. Strategy of economic development of the Commonwealth of Independent States for the period till 2020 // The site of the Verkhovna Rada of Ukraine [Electronic resource]. – Retrieved from: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_k27.

Отримано 10.02.2018